

Ο συγγραφέας του μπεστ σέλερ «Το μανιφέστο της χαρούμενης παιδικής ηλικίας» μιλά για την πίεση που ασκεί στα παιδιά ο υπερπροστατευτισμός των γονιών.
Το Βήμα 29/10/2011

Οι γονείς πιστεύουν ότι σε ένα αυξημένα ανταγωνιστικό περιβάλλον οφείλουν να δώσουν στα παιδιά τους επιπλέον εφόδια. Ετσι όμως, παρατηρεί ο Καρλ Ονορέ τα παιδιά υποφέρουν από άγχος και εξάντληση.

«Θεωρούμε την παιδική ηλικία πολύ σημαντική για να την εγκαταλείψουμε στα χέρια των παιδιών! Ετσι ελέγχουμε κάθε λεπτό της ζωής τους». Ο канаδός δημοσιογράφος καρλ Ονορέ, συγγραφέας του μπεστ σέλερ «Το μανιφέστο της χαρούμενης παιδικής ηλικίας» (εκδόσεις Αερόστατο), που ταξίδεψε δύο χρόνια σε ολόκληρο τον δυτικό κόσμο ερευνώντας εις βάθος τη «βιομηχανοποιημένη» παιδική ηλικία της εποχής μας, μιλάει στο «Βήμα» για τον «υπεργονεϊσμό» που πλήττει τα τελευταία χρόνια και την ελληνική οικογένεια και για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στον γονεϊκό ρόλο.

Κύριε Ονορέ, από τι πάσχει σήμερα η παιδική ηλικία στις δυτικές κοινωνίες;

Συντάχθηκε απο τον/την administrator
Δευτέρα, 07 Νοέμβριος 2011 22:17 -

«Έχουμε μετατρέψει την παιδική ηλικία σε έναν αγώνα δρόμου προς την τελειότητα. Τα παιδιά δεν έχουν αρκετό χρόνο να παίξουν, να σκεφτούν και να πειραματιστούν μόνα τους. Κάθε λεπτό της ζωής τους βρίσκεται υπό διαρκή προγραμματισμό, έλεγχο, επίβλεψη και αξιολόγηση (εκτός από τα λεπτά που περνούν online ή παίζοντας βιντεογέιμ)».

Πώς θα περιγράφατε τη σύγχρονη οικογένεια;

«Κάθε κοινωνία καταλήγει να έχει την οικογένεια που αντανακλά τις δυνάμεις και τις αδυναμίες της. Ως ενήλικες είμαστε υπερδραστήριοι και υπεραγχωμένοι και από ένστικτο ζητούμε να το μεταδώσουμε αυτό και στα παιδιά μας. Η σύγχρονη οικογένεια λειτουργεί σαν εταιρεία, εστιάζοντας κυρίως στον τομέα της παραγωγικότητας και των ικανοτήτων. Αποστολή της εταιρείας είναι να παράξει τέλεια παιδιά».

Αφηγηθείτε μας την προσωπική ιστορία που έδωσε το έναυσμα για «Το μανιφέστο της χαρούμενης παιδικής ηλικίας».

«Σε μια συγκέντρωση γονέων οι δάσκαλοι μίλησαν όλοι με καλά λόγια για τον επτάχρονο γιο μου, η δασκάλα όμως των τεχνικών άγγιξε την ευαίσθητη χορδή: "Ο γιος σας ξεχωρίζει". Και να τη λοιπόν η λέξη που κάνει την καρδιά κάθε ανταγωνιστικού μπαμπά να χτυπάει σαν τρελή: "Χαρισματικός". Εκείνο το βράδυ "χτένισα" το Google ψάχνοντας εργαστήρια και δασκάλους εικαστικών που θα αναδείξουν το ταλέντο του γιου μου. Φαντασιωνόμουν ότι μεγαλώνω τον επόμενο Πικάσο. Το επόμενο πρωί ο γιος μου μου ανακοίνωσε: "Μπαμπά, δεν θέλω δάσκαλο, το μόνο που θέλω είναι να ζωγραφίζω. Γιατί εσείς οι μεγάλοι θέλετε συνεχώς να ελέγχετε τα πάντα;»».

Στην Ελλάδα, ο υπεργονεϊσμός, όπως τον περιγράφετε, βρίσκεται στο αποκορύφωμά του. Ποιες είναι οι παρενέργειές του;

«Η πίεση που ασκούμε στα παιδιά λειτουργεί εις βάρος της δημιουργικότητάς τους. Δεν μαθαίνουν να σκέφτονται και να αποφασίζουν μόνα τους, απλά πράττουν αυτά που τους υπαγορεύουμε. Συχνά υποφέρουν από άγχος και εξάντληση. Και δεν μαθαίνουν να γεμίζουν μόνα τους τον χρόνο τους, με αποτέλεσμα να βαριούνται εύκολα. Τα παιδιά θα δυσκολευτούν αργότερα να σταθούν στα πόδια τους. Με άλλα λόγια, δεν θα ενηλικιωθούν. Μεγάλα ποσοστά φοιτητών Πανεπιστημίου πάσχουν από ψυχολογικά προβλήματα. Στη

Συντάχθηκε απο τον/την administrator
Δευτέρα, 07 Νοέμβριος 2011 22:17 -

διάρκεια συνεντεύξεων για την εισαγωγή τους σε κάποιο πανεπιστήμιο οι 19χρονοι υποψήφιοι λένε στους καθηγητές: "Γιατί δεν τηλεφωνείτε καλύτερα στη μητέρα μου;". Ο ομφάλιος λώρος μένει ανέπαφος, ακόμη και μετά την αποφοίτηση. Για να προσλάβουν αποφοίτους πανεπιστημίων, μεγάλες εταιρείες όπως η Merrill Lunch καθιερώνουν "ανοιχτές μέρες", όπου η μαμά και ο μπαμπάς μπορούν να εξετάσουν τις εγκαταστάσεις τους. Γονείς συχνά συνοδεύουν τα τέκνα τους στις συνεντεύξεις για δουλειά προκειμένου να διαπραγματευτούν τον μισθό και τις μέρες αδείας τους!».

Και οι έλληνες γονείς έχουν... ψύχωση με τις ακαδημαϊκές επιδόσεις. Γνωρίζω ένα τρίχρονο αγόρι που κάνει μαθήματα αρχαίων Ελληνικών! Την ίδια στιγμή η Ελλάδα έχει τα πιο παχύσαρκα παιδιά στην Ευρώπη. Οι δύο πλευρές του ίδιου νομίσματος;

«Στη διάρκεια της έρευνας για το βιβλίο μου συνάντησα στη Νέα Υόρκη μια γυναίκα που προσέλαβε τρεις νταντάδες για το μωρό της: μία που μιλάει ισπανικά, μία που μιλάει κινεζικά και μια τρίτη που μιλάει ρωσικά. Ευελπιστεί ότι ώσπου να κλείσει τα πέντε της χρόνια, η κόρη της θα είναι τρίγλωσση. Αν θέλετε τη γνώμη μου, το πιο πιθανό είναι το παιδί να κάνει ψυχοθεραπεία. Την ίδια στιγμή ανατρέφουμε την παχύτερη γενιά παιδιών που έχει δει ποτέ ο πλανήτης. Αλλά και τα παιδιά που αθλούνται κινδυνεύουν σε αριθμούς ρεκόρ από σοβαρούς τραυματισμούς γιατί έχουμε εισαγάγει τον επαγγελματισμό στον παιδικό αθλητισμό. Αφοσιωνόμαστε μετά ζήλου να χτίσουμε το βιογραφικό και τα ακαδημαϊκά διαπιστευτήρια του παιδιού μας ενώ ταυτόχρονα τρέμουμε να το αφήσουμε από τα μάτια μας (από τη δεκαετία του '70 ως σήμερα, η απόσταση που μπορούν να διανύσουν μόνα τους τα παιδιά στη Βρετανία μειώθηκε σχεδόν κατά 90%) και τελικά του στερούμε αυτό που χρειάζεται: χρόνο και χώρο να χαλαρώσει και να παίξει μόνο του».

Το ότι οι γυναίκες γίνονται σήμερα μητέρες σε πολύ μεγαλύτερη ηλικία έχει συμβάλει στον υπεργονεϊσμό;

«Αναμφίβολα. Επειδή δημιουργούμε μικρότερες οικογένειες, έχουμε στη διάθεσή μας περισσότερο χρόνο και χρήμα για κάθε παιδί. Οι γονείς είναι πιο στρεσαρισμένοι διότι η ολιγομελής οικογένεια τους προσφέρει λιγότερη γονεϊκή εμπειρία ενώ "αποθηκεύει" λιγότερα γονίδια τους. Αν έχεις την πρώτη σου εγκυμοσύνη στα 39, είναι πολύ πιθανό να έχεις περάσει αρκετά χρόνια προσπαθώντας να αποκτήσεις παιδί. Επομένως, ξεκινάς με μια αγωνία. Επιπλέον, και τα δύο φύλα αποκτούμε παιδιά συχνά έπειτα από πολλά χρόνια στην αγορά εργασίας. Το αποτέλεσμα είναι να εισαγάγουμε τα εργασιακά ήθη στο σπίτι μας. Για να βελτιώσουμε την απόδοσή μας ως γονείς, κάνουμε ό,τι και στο γραφείο: φωνάζουμε τους ειδικούς, ξοδεύουμε πολλά λεφτά και δουλεύουμε νυχθημερόν. Επαγγελματικοποιούμε τον ρόλο του γονιού».

Οι σύγχρονοι γονείς φοβούνται να αφήσουν τα παιδιά τους να βαρεθούν και έτσι υπερπρογραμματίζουν τη ζωή τους. Μήπως πρόκειται για έναν ενήλικο φόβο;

«Οι ενήλικες φοβόμαστε τη σιωπή και την ανία διότι μας αναγκάζει να κοιτάξουμε μέσα μας, θέτοντας τα μεγάλα ερωτήματα της ζωής. Αν αφήσουμε τα παιδιά να "βαρεθούν", θα χρησιμοποιήσουν την ανία και τον ελεύθερο χρόνο σαν εφελτήριο για να παίξουν, να εξερευνήσουν, να εφεύρουν. Το πρόβλημα είναι ότι εμείς με το πρώτο σημάδι ανίας στο πρόσωπο του παιδιού μας σπεύδουμε να λύσουμε το "πρόβλημα", προσφέροντας καινούργια ερεθίσματα ή ψυχαγωγία».

«ΓΟΝΕΙΣ-ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΑ»

«Η κρίση μάς βοηθά να ανακαλύψουμε ξανά τα απλά πράγματα»

Η Ελλάδα πλήττεται σήμερα από μια βαθιά οικονομική κρίση. Πώς, αλήθεια, αυτή επιδρά στον τρόπο που μεγαλώνουμε τα παιδιά μας;

«Οι οικονομικές δυσχέρειες έχουν δύο ειδών επιπτώσεις. Από τη μία πλευρά μπορεί να επιδεινώσουν το άγχος των γονιών για το μέλλον. Αυτό τους καθιστά ακόμη περισσότερο «γονείς-ελικόπτερα» (διότι περιφέρονται διαρκώς γύρω από τα παιδιά τους), καθώς πιστεύουν ότι σε ένα αυξημένα ανταγωνιστικό περιβάλλον οφείλουν να δώσουν στα παιδιά τους επιπλέον εφόδια. Από την άλλη, μπορεί να προκληθεί το ακριβώς αντίθετο. Εχοντας λιγότερα χρήματα, οι γονείς δεν εγγράφουν τα παιδιά τους σε τόσες οργανωμένες δραστηριότητες ή δεν αγοράζουν οτιδήποτε ζητήσουν. Τα τελευταία χρόνια, η κουλτούρα του καταναλωτισμού είχε υπερσιτιστεί. Ένα μέσο παιδί έβλεπε 40.000 διαφημίσεις τον χρόνο. Αυτό δημιούργησε μια κουλτούρα διογκωμένων προσδοκιών: θέλαμε τέλεια δόντια, ένα τέλειο σώμα, τέλειες διακοπές, ένα τέλειο σπίτι και για να, συμπληρώσουμε την εικόνα, τα τέλεια παιδιά στα οποία εμείς εκαλούμεθα να προσφέρουμε την τέλεια παιδική ηλικία. Υπό αυτή την έννοια, τα οικονομικά προβλήματα μας βοηθούν συχνά να ανακαλύψουμε εκ νέου τα απλά πράγματα στη ζωή. Επιπλέον, βοηθούν να εστιάσει το μυαλό μας στο αληθινά σημαντικό».